

Олеся Фортуна

Академія економічних досліджень Молдови,
запрошений стипендіат Фулбрайта в Університеті Північної Кароліни
в Чапел-Гілл, Північна Кароліна, США
ORCID ID: [https://orcid.org/ 0000-0002-5386-1475](https://orcid.org/0000-0002-5386-1475)

АГРОТУРИЗМ ЯК КАТАЛІЗАТОР ДЛЯ ПОБУДОВИ ТРАНСКОРДОННИХ ЦИРКУЛЯРНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ ТА ДІАСПОРНОГО КАПІТАЛУ В МОЛДАВСЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ

Стратегічна співпраця Молдови та України в рамках світового економічного ландшафту фундаментально зумовлена спільними кордонами та традиційними економічними та культурними зв'язками. Сучасна геополітична вразливість обох країн впливає не лише з географічного положення та соціально - економічного розвитку, але й інтеграції в глобальні ланцюги створення вартості, оскільки вони опинилися між серйозною ділеммою вступу до ЄС та системним впливом агресивної війни РФ, водночас залишаючись залежними від експорту низькоцінних товарів. У статті зроблено спробу переосмислення агротуризму, виходячи за рамки традиційних парадигм додаткового доходу від фермерства. Натомість ми розглядаємо агротуризм у рамках функціональної та міжгалузевої модернізації агропродовольчих ланцюгів створення вартості ЄС, що реалізується через Угоду про глибоку та всеохоплюючу вільну торгівлю (DCFTA) та Рамкову схему циркулярності Неха-Helix (HCF).

Перепозиціонуючи діаспору та транснаціональні мережі як фундаментальну спіраль-місток, ця модель служить основним каналом, через який неявні ринкові знання, зв'язки глобальних ланцюгів створення вартості та знання нормативних актів ЄС передаються до національних агропродовольчих кластерів.

Синтезуючи теорію Сталої Розумної Спеціалізації (S4), та типології агротуризму Барб'єрі на рівнях циркулярності 9R, у статті запропоновано рамки адаптивного дослідження дій для оцінки транскордонної макроекономічної стійкості в пілотних регіонах Штефан-Воде (Молдова) та Одеса (Україна). Дослідження перевіряє три гіпотези: (1) що функціональна модернізація, що стимулюється зв'язками, що сприяють діаспорі, відбувається швидше, ніж зростання, зумовлене традиційними прямими іноземними інвестиціями; (2) що креативний агротуризм, що базується на географічних зазначеннях (ГЗ) у рамках ГВЗВТ, досягає конкурентоспроможності експорту завдяки вищим одиничним цінностям; та (3) що розподілена модель мережі діаспори пропонує кращу стійкість до геополітичних потрясінь порівняно з централізованою національною промисловою політикою.

Ключові слова: агротуризм, глобальні ланцюги створення вартості,

геополітична економіка, п'ятикратна інноваційна спіраль, розумна спеціалізація, діаспора, модернізація глобальних ціннісних ланцюгів, стійкість до гібридної війни.